

**ВІДГУК**  
**офіційного опонента на дисертаційну роботу**  
**Постоленко Людмили Валентинівни «Вплив систем утримання ґрунту та**  
**зрошення на ріст і продуктивність смородини чорної у Західному**  
**Лісостепу України», яку подано на здобуття наукового ступеня**  
**кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю**  
**06.01.07 – плодівництво.**

Дисертаційна робота Постоленко Л.В. викладена 227 сторінках комп'ютерного тексту, з них 184 сторінки основного тексту, складається із вступу, шести розділів, висновків, рекомендацій виробництву. Робота містить 40 таблиць і 31 рисунок. Список використаних літературних джерел включає 228 найменувань, в тому числі 28 – латиницею. Додатки містять 17 найменувань.

**Актуальність теми дослідження.** Оскільки смородина чорна є вибагливою до вологи культурою, а останнім часом відбувається швидке підвищення середньої температури повітря, що призводить до дефіциту запасів вологи у вегетаційний період, що є однією з найважливіших екологічних проблем сільського господарства України.

Висока температура і низька відносна вологість повітря літніх місяців негативно впливають на плодоношення смородини чорної, викликаючи при цьому опадання зав'язі та ягід.

Відомий агрозахід - мульчування ґрунту, сприяє збереженню вологи в ґрунті та запобігає проростанню бур'янів, а додаткове використання краплинного зрошення дає можливість в оптимальній мірі забезпечити рослини вологою.

Тому вивчення впливу сумісного застосування мульчування та зрошення у прикущових смугах на ріст та продуктивність сортів смородини чорної в умовах правобережної частини Західного Лісостепу України є актуальним.

**Зв'язок роботи з державними та галузевими науковими програмами.**

Дослідження виконано у відповідності із планом науково-дослідної роботи Інституту помології ім. Л.П. Симиренка НААН України. В дисертації вказано завдання 16.00.03.17 Ф «Вивчити вплив систем утримання ґрунту та наявності зрошення у прикущових смугах на ріст і продуктивність сортів смородини» (номер державної реєстрації 0111U000911), де автор була безпосереднім виконавцем.

## **Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність.**

Наукові положення, висновки і рекомендації викладені у дисертації ґрунтуються на достатній кількості експериментальних даних, а отримані результати досліджень є достовірними. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації підтверджено правильністю поставлених завдань, застосуванням стандартних та новітніх методів досліджень, застосуванням кореляційного методу та статистичним аналізом результатів дослідження.

У роботі було досліджено підвищення продуктивності насаджень смородини чорної при використанні перспективних сортів, краплинного зрошення за різних систем утримання ґрунту у прикущових смугах та визначено найбільш ефективні елементи технології вирощування культури.

Наукові положення, висновки і рекомендації по роботі підтверджені апробацією на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а результати досліджень впроваджені у виробництво.

### **Наукова новизна одержаних результатів.**

Вперше в умовах правобережної частини Західного Лісостепу України комплексно вивчено елементи технології вирощування смородини чорної, сумісний вплив різних мульчуючих матеріалів та зрошення на ріст і продуктивність сортів смородини чорної. Виявлено, що одночасне використання краплинного зрошення та мульчування агроволокном і соломою сприяють більш інтенсивним процесам росту в рослинах; підвищують продуктивність насаджень смородини чорної, поліпшують якісні показники ягід. Обґрунтовано економічну ефективність вирощування сортів смородини за різних систем утримання ґрунту у прикущових смугах.

### **Практичне значення одержаних результатів.**

Експериментально доведено доцільність застосування мульчування, як елементу технології, в прикущових смугах смородини чорної. Запропоновано оптимальні варіанти використання мульчуючих матеріалів та зрошення у насадженнях сортів смородини чорної Пам'ять Правика , Муза, Мелодія, Пегас у правобережній частині Західного Лісостепу України.

Результати досліджень впроваджені у ФГ «В'язівка-Агро» Городищенського р-ну, Черкаської обл., на площі 0,5 га та на Дослідній станції помології ім. Л.П. Симиренка ІС НААН України – 1 га. Матеріали дисертації використовуються у навчальному процесі Городищенського

коледжу Уманського національного університету садівництва при викладанні дисциплін «Плодівництво», «Помологія».

**Повнота викладу одержаних результатів в опублікованих працях.**

За матеріалами дисертації опубліковано 14 наукових праць, з них: 4 – у фахових виданнях, затверджених МОН України (у співавторстві – 1), 2 – у зарубіжних електронних ресурсах (у співавторстві – 1), 5 тез доповідей на конференціях і 2 – в інших. В опублікованих працях повною мірою відображено проведені дослідження.

Зміст автореферату відповідає основним науковим положенням дисертаційної роботи.

Дисертація та автореферат, в цілому, відповідають вимогам до їхнього оформлення.

**Незважаючи на позитивну оцінку роботи слід висловити окремі зауваження та побажання:**

1. В розділі 2 наведено детальний аналіз метеорогічних даних, проте їх аналіз досить складний. Варто було б вказати відхилення багаторічних метеоданих від вказаних за роки дослідження

2. Також в розділі 2 вказано, що догляд за дослідними насадженнями проводили відповідно до рекомендацій, проте не конкретизовано до зони проведення досліджень.

3. В розділі 3 досить ґрунтовно визначено зміну вологості ґрунту стосовно сортів смородини чорної, проте у висновках до розділу фактор впливу сорту не відображено.

4. В розділі 4, на стор.105 наведена таблиця з основними метеорологічними показниками за час проведення досліджень, яку потрібно було навести в розділі 2.

5. Також в розділі 4 наведено результати адаптивності смородини чорної до умов вирощування, ураженість сортів грибними хворобами, пошкодження шкідниками, вплив мульчуючих матеріалів на забур'яненість насаджень, що не відображено в назві розділу.

6. На рис.5.3 (с.157) відсутні позначення лінійних рівнянь 1 та 2.

7. На рис. 5.4 не вказано відхилення коефіцієнтів кореляції.

**Загальна оцінка дисертації та висновок щодо її відповідності вимогам МОН України.**

Дисертаційна робота Постоленко Л.В. є завершеною самостійною працею, що актуальна за змістом, має наукову новизну та практичну цінність,

результати якої достатньо обґрунтовані та можуть бути використані з в садівництва та освітньому процесі.

Враховуючи актуальність теми, наукову новизну і практичне значення проведених досліджень, обґрунтованість отриманих результатів, висновків і рекомендацій, їхню достовірність та достатній вклад матеріалу в друкованих працях, вважаю, що дисертаційна робота відповідає вимогам до пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння зведеного звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор Постоленко Людмила Валентинівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.07 плідівництво.

**Офіційний опонент:**

завідувач кафедри плідівництва і виноградарства  
Уманського національного університету  
садівництва, доктор сільськогосподарських наук,  
професор

**В.В.Заморський**

Підпис <i>Заморський В.В.</i>
ЗАСВІДЧУЮ
Завідувач кафедри Уманського НУС
<i>Людмила Валентинівна</i>
<i>10</i> <i>13</i> <i>12</i>

